



In het Brabantse landschap, dichtbij de Loonse en Drunense Duinen, ligt natuurgebied Huis ter Heide. In een deel van dit bijzondere gebied ligt natuurbegraafplaats Huis ter Heide. Joke Schilstra van Natuurbegraven Nederland leidt ons rond en vertelt over natuurbegraven.

### meer weten?



Bij Natuurbegraven Nederland vind je meer over natuurbegraven, de actuele kosten en de mogelijkheden.

# Rustplaats in de natuur

## Eeuwigdurende grafrust

“Bij natuurbegraven kies je voor een laatste rustplaats in de natuur”, vertelt Joke. “De plek zoeken jij of je nabestaanden zelf uit. Wij geven aan welke mogelijkheden er zijn. Sommige mensen kiezen heel bewust voor een plek in de buurt van bomen, anderen juist voor een meer open plek, dat is heel persoonlijk. Als iemand een plek heeft gekozen, dan wordt dat officieel vastgelegd in een notariële akte, met de exacte coördinaten. Op die plek heeft diegene het recht om begraven te worden. Je kunt overigens ook kiezen voor het begraven van de as, met of zonder urn. Bij de plek horen eeuwigdurende grafrechten. Dat maakt natuurbegraven bijzonder. Op gewone begraafplaatsen kopen nabestaanden grafrechten voor een aantal jaar. Na die periode moeten ze daarover opnieuw beslissen. Bij natuurbegraven krijgen de nabe-

staanden die vraag niet. Degene die daar is begraven, houdt dat recht eeuwig. Dat staat in onze kwalitatieve verplichting die bij de notaris is vastgelegd. Als de laatste natuurbegraving op deze natuurbegraafplaats heeft plaatsgevonden, dragen wij het natuurgebied over aan Natuurmonumenten. Zij hebben diezelfde verplichting voor de eeuwigdurende grafrechten. Op deze manier is de eeuwigdurende grafrust goed vastgelegd. De eeuwigdurende grafrust is vaak ook een van de redenen om te kiezen voor natuurbegraven. Mensen vinden het een geruststellend idee dat de familie niet wordt belast met vragen over grafrechten.”

## Herstel van de natuur

De natuurbegraafplaats is onderdeel van een groot natuurgebied van 1000 hectare. De natuurbegraafplaats zelf is 35 hectare groot. Als je het gebied



**De keuze voor natuurbegraven is heel persoonlijk, net zoals de invulling van het afscheid**



betreedt, zie je een informatiebord. Daarop is aangegeven dat het een natuurbegraafplaats is en je leest er informatie over de bomen, planten en dieren in het gebied. "Samen met Natuurmonumenten werken we aan herstel en behoud van de natuur. We kiezen voor inheemse bomen en planten en brengen daarmee de biodiversiteit terug. Dat werpt zijn vruchten af. De natuur herstelt zich. Bomen en planten die de overhand hadden, maken plaats voor andere soorten. En we zien het ook aan de insecten, vogels en andere dieren. Er lopen hier zelfs reeën rond, prachtig toch?"

#### Gedenktekens

Op de natuurbegraafplaats vind je geen grafstenen. Wel zie je op verschillende plekken een houten gedenkteken met daarop de naam van de overledene en een

persoonlijke tekst. Joke Schilstra maakt een vergelijking met het rouwproces: "Het verdriet om een overledene is in het begin dicht aan de oppervlakte. Na verloop van tijd is het verdriet niet weg, maar van buiten minder zichtbaar. Hetzelfde gebeurt met de gedenktekens, die gaan langzaam op in de natuur en worden minder zichtbaar."

#### Verbindingstafel

Op een centrale plek in het natuurgebied staat een grote beuk. Hier komen alle paden samen. "We noemen het de vijfsprong", vertelt Joke Schilstra. Aan de vijfsprong staat een lange houten tafel die is gemaakt van een boom uit het Land van ooit. Het is voor haar een van de mooiste plekken op deze natuurbegraafplaats. "Het is een plek om samen te komen en dierbaren te

herdenken. Sommige nabestaanden komen hier jaarlijks bij elkaar ter nagedachtenis aan de overledene. De tafel is tegelijk ook een verbindingsplek waar mensen hun verdriet en herinneringen delen met onbekenden die eenzelfde soort verdriet bij zich dragen." De andere banken op de natuurbegraafplaats zijn gemaakt van hout uit het gebied. Extra bijzonder zijn de banken en stoelen die zijn ontworpen door Harrie Staarink. Hij heeft jarenlang onderzoek verricht naar de ideale zithouding. De resultaten daarvan heeft hij verwerkt in een eigen ontwerp. Onlangs is hij overleden, maar zijn houten meubels heeft hij als nalatenschap geschonken aan natuurbegraafplaats Huis ter Heide.

#### Afscheidsceremonie

Het afscheid kunnen de nabestaanden zelf invullen. Op Huis

ter Heide is daarvoor een ceremonieruimte beschikbaar. Het is een lichte ruimte vanwaaruit je uitkijkt over de natuur. De inrichting is eenvoudig maar heeft een warme uitstraling door het gebruik van natuurlijke materialen. Een afscheid buiten is ook mogelijk. In de lente- en zomermaanden is daarvoor middenin het natuurgebied een tarp beschikbaar, een soort open tent, waar de nabestaanden kunnen samenkomen. De ceremonie kan heel persoonlijk worden ingevuld. "We maken veel verschillende ceremonies mee. Zo koos een familie bijvoorbeeld voor een afscheid in kleine kring. De overledene werd, omringd door zijn dierbaren, naar zijn laatste rustplaats begeleid. Rond zijn graf zong de familie samen een aantal liederen, heel intiem.

Maar we hebben hier ook een frietkar gehad waar iedereen na afloop van de ceremonie de favoriete snack van de overledene kon eten. Of een prinsessenuitvaart van een meisje met een prachtige witte koets met paarden en begeleiders in mooie kostuums. Dat was haar grote wens. Bij weer een andere familie heeft de chef-kok van het restaurant waar de overledene vaak kwam eten de catering verzorgd. Veel is mogelijk, zolang het de natuur niet schaadt. Daarom mag je geen ballonnen en (open) vuur gebruiken. De overledene wordt begraven in kleding en een kist, mand of wade van natuurlijke biologisch afbreekbare materialen."

#### Overwegingen voor de keuze voor natuurbegraven

Natuurbegraven wordt steeds populairder. "Ik hoor vaak dat

mensen het prettig vinden om te kiezen voor een laatste rustplaats in de natuur. Ook de gedachte dat je daarmee een bijdrage levert aan het behoud van de natuur vinden veel mensen mooi. Maar iedereen heeft zijn eigen overwegingen. Ik spreek ook mensen die deze plek uitkiezen omdat ze in dit gebied veel gerecreëerd hebben of zich op een andere manier verbonden voelen met deze plek. Anderen kiezen bewust voor natuurbegraven omdat ze daarmee de familie willen ontlasten. Die hoeven zich dan niet verplicht te voelen om het graf bij te houden en krijgen geen vragen over grafrechten. De keuze voor natuurbegraven is dus heel persoonlijk, net zoals de invulling van het afscheid." ♥